

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Силабус нормативного освітнього компонента «МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Розробник: Тоцька О. Л., професор кафедри фінансів, доктор економічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: _____ Алла ЛЯЛЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів

протокол № 6 від 13 січня 2023 р.

Завідувачка кафедри: _____ Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування,	Нормативний
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність,	Рік навчання <u>3</u> Семестр <u>6-ий</u> Лекції <u>22</u> год. Практичні (семінарські) <u>30</u> год. Лабораторні <u>16</u> год. Індивідуальні <u>0</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	перший (бакалаврський)	Самостійна робота <u>46</u> год. Консультації <u>6</u> год. Форма контролю: <u>екзамен</u>
Мова навчання		<u>українська</u>

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: ТОЦЬКА ОЛЕСЯ ЛЕОНТІВНА

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: професор кафедри фінансів

E-mail: Totska.Olesia@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Міжнародні валютно-фінансові відносини» належить до переліку нормативних циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; спрямований на формування у здобувачів освіти системи компетентностей щодо теоретико-методологічних основ функціонування світових фінансів для застосування в подальшій професійній діяльності.

2. Пререквізити. Вивчення освітнього компонента базується на знаннях з освітнього компоненту «Кон'юнктура ринку».

Постреквізити. Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню освітніх компонентів «Фінанси суб'єктів господарювання», «Комерційна діяльність».

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета освітнього компонента – вивчення сутності міжнародних валютно-фінансових відносин як об'єкту дослідження та набуття компетентностей щодо аналізу платіжного балансу України і документів, що використовуються в міжнародних розрахунках.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Міжнародні валютно-фінансові відносини» є ознайомити здобувачів освіти з особливостями міжнародних валютно-фінансових відносин; структурою світового фінансового ринку; виробити поглиблені практичні навички проведення вертикального та горизонтального аналізу платіжного балансу України.

4. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, яких здобувач освіти набуде в результаті вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність (ІНТ)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, проведення досліджень та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

ФК9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК19. Здатність встановлювати, підтримувати та розвивати ділові відносини із суб'єктами зовнішнього середовища. Здатність захищати інтереси підприємства в системі торговельного бізнесу.

Програмні результати

ПРН1. Володіти фундаментальними знаннями щодо економічних процесів та закономірностей функціонування та розвитку підприємства, організації торгівлі та біржової діяльності.

ПРН11. Забезпечувати встановлення ефективних контактів з діловими партнерами. Самостійно здійснювати пошук та аналіз різноманітних джерел інформації для прийняття управлінських рішень.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви тем	Формування компетентностей і програмних результатів навчання			Кількість годин						*Форма контролю / Бали
	ЗК	ФК	ПРН	Усього	у тому числі					
					лек.	практ.	лабор.	сам. роб.	конс.	
<i>Змістовий модуль 1. Формування фінансових потоків в умовах глобалізації</i>										
Тема 1. Система міжнародних валютно-фінансових відносин	ЗК3, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	11,5	2	2	2	5	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали
Тема 2. Глобалізація світового фінансового	ЗК3, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	11,5	2	2	2	5	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали

середовища											
Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних валютно-фінансових відносин	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	10,5	2	2	2	4	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали	
Разом за модулем 1				33,5	6	6	6	14	1,5	7,5 балів	
<i>Змістовий модуль 2. Світова валютно-фінансова система</i>											
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	12	2	4	1	4	1	РЗ, Р / 2,5 бали	
Тема 5. Міжнародні розрахунки та їх засади	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	11,5	2	4	1	4	0,5	РЗ, Р / 5 балів	
Тема 6. Платіжний баланс	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	11,5	2	4	1	4	0,5	РЗ, Р / 5 балів	
Тема 7. Світовий фінансовий ринок і його структура	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	11	2	4	0,5	4	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали	
Тема 8. Валютні ринки та валютні операції	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	9	2	2	0,5	4	0,5	РЗ, Р / 5 балів	
Разом за модулем 2				55	10	18	4	20	3	20 балів	
<i>Змістовий модуль 3. Міжнародні фінанси</i>											
Тема 9. Міжнародний кредитний ринок і технології кредитування	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	10,5	2	2	2	4	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали	
Тема 10. Ринок міжнародних інвестицій	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	10,5	2	2	2	4	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали	
Тема 11. Фінанси транснаціональних корпорацій	ЗКЗ, ЗК6	ФК9, ФК19	ПРН1, ПРН11	10,5	2	2	2	4	0,5	РЗ, Р / 2,5 бали	
Разом за модулем 3				31,5	6	6	6	12	1,5	7,5 балів	
Конспект										5 балів	
Види підсумкових робіт										60	
Модульна контрольна робота 1										МКР / 20 балів	
Модульна контрольна робота 2										МКР / 20 балів	
Модульна контрольна робота 3										МКР / 20 балів	
Всього годин / Балів				120	22	30	16	46	6	100	

*Форма контролю: РЗ – розв’язування задач і кросвордів, тестування, аналіз публікацій, Р – реферат (доповідь, блок новин), МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає у виконанні таких завдань:

- ознайомлення з текстом лекції;
- робота з рекомендованою літературою;
- підготовка до практичних занять, модульних контрольних робіт.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов’язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об’єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom за погодженням із викладачем. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов’язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання здобувачів освіти мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-0,5 бала за кожну роботу).

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), що визначає тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Положення про визнання результатів навчання: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Визнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus (напр., «Основи фінансів та інвестицій»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+FIN101+2020_T2/about) або інших ресурсах.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення освітнього компонента розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Задачі, кросворди, тести, аналіз публікацій, реферати, конспект	40

Модульна контрольна робота 1 (теми 1–3) – тести	20
Модульна контрольна робота 2 (теми 4–8) – тести	20
Модульна контрольна робота 3 (теми 9–11) – тести	20
Екзамен (теми 1–11) – білет на два питання та одне розрахункове завдання	60
Форма контролю	екзамен

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента (навчальної дисципліни) виставляється без складання іспиту за результатами поточного та модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах.

Питання на іспит

1. Сутність і передумови виникнення міжнародних валютно-фінансових відносин.
2. Міжнародні валютно-фінансові відносини як економічна категорія.
3. Форми та особливості міжнародних валютно-фінансових відносин.
4. Міжнародна фінансова система.
5. Сутність, причини та стан глобалізації світового фінансового середовища.
6. Кризи як природний стан економіки. Причини та наслідки світових криз.
7. Економічні та фінансові кризи: сутність і функціональна детермінованість.
8. Механізми виникнення та канали поширення валютних криз.
9. Класифікація теоретичних моделей валютних криз.
10. Мобільність міжнародних потоків позичкового капіталу та формування зовнішньої заборгованості в системі міжнародних фінансів.
11. Зовнішня заборгованість: сутність, причини виникнення та соціально-економічні фактори формування.
12. Критерії оцінки зовнішньої боргової залежності держави.
13. Механізм і методи реструктуризації зовнішньої заборгованості.
14. Світова валютно-фінансова система як форма організації міжнародних валютно-фінансових відносин.
15. Типологія валютних систем.
16. Світова валютна система та її елементи.
17. Еволюція світової валютно-фінансової системи.
18. Валютна інтеграція й оптимальні валютні зони.
19. Становлення Європейської валютної системи.
20. Сутність і особливості міжнародних торговельних розрахунків.
21. Засоби здійснення міжнародних платежів.
22. Специфіка банківського кредитування зовнішньоекономічної діяльності.
23. Сутність і призначення платіжного балансу.
24. Принципи побудови платіжного балансу.
25. Структура платіжного балансу.
26. Поняття та структура світового фінансового ринку.
27. Фінансові ресурси світу та міжнародні фінансові активи.
28. Сутність, функції й особливості міжнародного фінансового ринку.

29. Учасники міжнародного фінансового ринку. Основи фінансового посередництва.
30. Становлення та розвиток міжнародного фінансового ринку.
31. Валютний ринок: поняття, функції, учасники та рівні валютних ринків.
32. Еволюційний розвиток та особливості функціонування євроринку.
33. Валютний курс і валютні операції.
34. Ступінь конвертованості валюти. Врахування конвертованості валюти при здійсненні міжнародних операцій.
35. Регулювання валютних відносин.
36. Економічна сутність міжнародного кредитного ринку.
37. Форми міжнародного кредиту.
38. Структура сучасного ринку позичкових капіталів.
39. Міжнародна міграція капіталу як передумова розвитку ринку міжнародних інвестицій.
40. Класифікація міжнародних інвестицій.
41. Міжнародна інвестиційна діяльність.
42. Механізм функціонування ринку міжнародних інвестицій.
43. Причини виникнення та сутність ТНК.
44. Вплив ТНК на міжнародні валютно-фінансові відносини.
45. ТНК – глобальні інвестори.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Васютинська Л. А. Міжнародні фінанси: навч. посіб. Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2017. 310 с. URL: [http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9480/1/Міжнародні фінанси.pdf](http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9480/1/Міжнародні_фінанси.pdf).
2. Іноземні інвестиції в Україні: де знайти дані, як читати платіжний баланс, про що говорять останні цифри. *Експертна платформа*: вебсайт. URL: <https://expla.bank.gov.ua/expla/src/files/Publication126.pdf>.
3. Міжнародні валютно-фінансові відносини: конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» [Електронний ресурс] / укл.: Величко К. Ю., Тищенко О. О., Печенка О. І. Харків: ХДУХТ, 2019. Ч. 1. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/>.

4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квіт. 1991 р. № 959-ХІІ (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

5. Тоцька О. Л. Міжнародні валютно-фінансові відносини [Електронний ресурс] : [електрон. дистанц. курс для студентів] / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та управління. – Електрон. дані. – [Луцьк] : ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. – Режим доступу: авторизований. – Назва з екрана. – Дистанц. курс в навч. середовищі LMS MOODLE.

6. Тоцька О. Л. Особливості проведення практичних і лабораторних занять з дисципліни «Міжнародні валютно-фінансові відносини». *Наукові та освітні трансформації в сучасному світі*: зб. матеріалів Всеукр. міждисциплін. наук.-практ. конф., 15 лип. 2021 р. / Наук.-освіт. інновац. центр сусп. трансформацій, м. Чернігів. Суми: ТОВ НВП «Росток А.В.Т.», 2021. С. 302–305. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/19611>.

Додаткова

7. Павліха Н. В., Тоцька О. Л. Моделювання зовнішньоекономічної діяльності України: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 152 с.

8. Тоцька О. Л. АВС-аналіз країн ЄС за обсягом товарообороту з Україною в 2020 році. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки*: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. інт.-конф. з міжнар. участю, 17 листоп. 2021 р. Полтава: ПДАУ, 2021. С. 131–133.

9. Тоцька О. АВС-аналіз регіонів України за показниками експорту й імпорту товарів. *Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу*: I Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія, 01 лют. 2022 р. Кам'янець-Подільський: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2022. С. 270–272.

10. Тоцька О. Зовнішня торгівля товарами України з Польщею, Румунією, Словаччиною та Молдовою: аналіз і прогнозування. *Економічний часопис Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. 2022. № 2 (30). С. 90–98.

11. Тоцька О. Л. Порівняльна характеристика товарної структури зовнішньої торгівлі України та Волинської області. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством*: матеріали V Всеукр. наук.-практ. інт.-конф., присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи Дмитра Мусійовича Фесенка, 14–15 квіт. 2022 р. Полтава: Полтавський державний аграрний університет, 2022. С. 424–427.

12. Тоцька О. Регіональні аспекти зовнішньої торгівлі послугами в Україні. *Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу*: I Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія, 01 лют. 2022 р. Кам'янець-Подільський: НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2022. С. 384–386.

13. Тоцька О. Структурний аналіз платіжного балансу України за 2021 рік. *Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти*: зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф., 24 листоп. 2021 р. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. С. 41.

14. Гоцька О. Л. Фінансові перспективи зовнішньої торгівлі послугами України з країнами Східної Європи. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2022. № 1–2 (80–81). С. 122–133.

15. Obstfeld M., Taylor A. M. International Monetary Relations: Taking Finance Seriously. *Journal of Economic Perspectives*. 2017. Vol. 31(3). P. 3–28.

16. Totska O. Forecast modeling of foreign trade in agricultural complex products between Ukraine and Romania. *Scientific Papers. Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2022. Vol. 22, Issue 3. P. 777–782.

17. Totska O. Forecasting the value of the export of Ukrainian agricultural products based on fuzzy sets. *Scientific Papers. Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2022. Vol. 22, Issue 4. P. 751–760.

18. Totska O. The value dimension of Ukrainian exports of grain crops, fats and oils to European Union countries. *Scientific Papers. Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2022. Vol. 22, Issue 3. P. 767–770.

19. Totska O. Ukraine and Romania: financial aspects of trade in agricultural products. *Scientific Papers. Series «Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development»*. 2022. Vol. 22, Issue 3. P. 771–776.

Інтернет-ресурси

20. Державна служба статистики України: вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

21. Законодавство України: вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

22. Інституційний репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки: вебсайт. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>.

23. Міністерство фінансів України: вебсайт. URL: <https://minfin.com.ua/ua/>.

24. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: вебсайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

25. Національний банк України: вебсайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.